

LA PROBLEMÀTICA DE LES "MASCOTES" EXÒTIQUES.

DEFINICIÓ.

- Animals Domèstics: aquells que han estat domesticats al llarg de milers de generacions i que estan acostumats a la presència dels humans
- Animals Salvatges. Aquells que no han passat un procés de domesticació, s'estressen i espanten en presència de l'home i mantenen fortament els seus instints necessaris per sobreviure a la natura
 - autòctons - originari del país on es troba
 - no autòctons/ exòtics/ al·lòctons – no originari del país on es troba

Els animals salvatges exòtics no són només aquells obvis com tigres, primats o cocodrils sinó també inclouen diferents espècies com esquiroles coreans, tortugues, serps, aranyes, escorpins, ocells, xinilles, cargols, granotes, iguanes, eriçons, peixos tropicals, insectes, papallones, escarabats, caimans, porquets vietnamites, ossos rentadors, hàmsters, conills d'índies, camaleons, etc.

COMERÇ I TRÀFIC.

Estimulats per la creixent demanda de mascotes exòtiques, el comerç tan legal com il·legal de fauna salvatge s'està intensificant, i ambdós son igualment preocupants.

A nivell europeu s'estima que es comercia legalment a l'any amb 4 milions d'aus, 640,000 rèptils, 40,000 primats i 350 milions de peixos tropicals.

Aquests animals es comercien per diverses vies, no només en botigues d'animals sinó també en centres de jardineria, mercats, anuncis en diaris i mitjançant Internet. La venda d'animals exòtics per Internet és una tendència creixent que és extremadament difícil, sinó impossible, de controlar i regular. Es tem que Internet pugui permetre fins i tot que es capturen animals sota comanda.

És difícil fer un càlcul fiable de les dimensions del comerç legal però s'estima que representa tan sols un quart del comerç total. Per tant, ¾ de tot el comerç d'animals salvatges és il·legal. El tràfic d'animals mou entre 7 i 15,000 milions d'euros pel món; un tràfic només superat per aquell de les drogues i de les armes i molt difícil de perseguir.

Per exemple, en la darrera dècada hi ha hagut un augment significatiu en el percentatge d'importacions de rèptils llistats a CITES-I i declarats com a criats en captivitat, del 7% a més del 77%. Hi ha menys restriccions per als animals criats en captivitat que per als capturats del seu estat salvatge. És gairebé impossible determinar si els rèptils han estat criats en captivitat o no i els comerciants s'aprofiten d'això per introduir animals capturats de la natura.

SITUACIÓ A ESPANYA

El 99% del comerç d'animals exòtics a Espanya és de rèptils i aus exòtiques (Direcció de Comerç Exterior, 1999)

El 30% del comerç il·legal d'animals exòtics mundial passa per Espanya (SEPRONA).

Espanya, després d'Alemanya, va ser el 2005 el major importador de rèptils de la UE.

Només a Espanya, per exemple, es venen cada any 60,000 iguanes:

- Cada any es troben abandonades pels carrers de Madrid unes 50
- Només l'any 2008 a València se'n van recollir 25 pels carrers – juntament amb diverses serps, esquirols, caimans, petaures, gossos de les praderes inclús una suricata que va estar vivint un temps entre els gats de carrer.
- La Guardia Civil de Màlaga decomissa a l'any unes 200 iguanes (més unes 50 serps)

Dades diverses:

- 2008 SEPRONA va incautar 1669 exemplars d'espècies protegides
- 2008 SEPRONA va intervenir 1811 animals exòtics (818 rèptils, 795 aus, 151 mamífers, 47 aràcnids)
- 2009 SEPRONA va recuperar 9.476 exemplars d'espècies protegides
- La Guardia Civil intervé a l'any més de 700 animals en perill d'extinció
- En los dos darrers anys el Seprona ha incautat 2.615 animals (302 dels quals mamífers)
- L'any 2009 van haver-hi 19 detinguts i 10 imputats pel tràfic d'animals.

El comerç amb animals salvatges com a mascotes causa sofriment a milions d'animals, afecta ecosistemes i porta a espècies cap a l'extinció. Aquest comerç també ofereix una ruta per a la transmissió de malalties, posant en risc la salut tant dels animals com dels humans.

1.- BENESTAR ANIMAL

Molts dels animals capturats del seu estat salvatge moren de l'estrès i les malalties associades a la captura i les diferents fases del procés del seu comerç. Està calculat que per cada animal exòtic que arriba viu a les nostres mans, altres nou han mort pel camí, ja sigui durant la captura, el trasllat o pel maneig inadequat dels animals, l'estrès, etc.

Els comerciants d'animals, venen tot tipus d'espècies exòtiques a propietaris inexperts que desconeixen que són uns animals molt delicats i que requereixen cures nombroses i molt especialitzades. Les nombroses malalties que pateixen els animals salvatges en captivitat, estan gairebé sempre motivades per una atenció inadequada. Tanmateix, pocs veterinaris estan capacitats per atendre a aquests animals i els serveis d'un especialista poden significar una despesa considerable.

Les dades de la mateixa indústria de venda d'animals dels EUA indiquen que la majoria de rèptils moren durant el seu primer any en captivitat.

Encara amb les millors intencions i cures disponibles, els animals exòtics no podran mai satisfer les seves necessitats ni desenvolupar els seus comportaments en un entorn insuficient, inapropiat i totalment antinatural com el que es pot oferir en una casa, sovint limitats a petites gàbies o peixeres i terraris amb plantes de plàstic. En aquestes condicions els animals no hi viuen, simplement hi sobreviuen

2.- SALUT PÚBLICA

A més del risc dels animals verinosos, la Salut Pública es veu afectada amb aquest comerç ja que molts animals salvatges són portadors de malalties transmissibles als humans (zoonosi). Els venedors d'animals sovint "obliden" la seva responsabilitat d'informar als seus clients dels riscos sanitaris associats amb aquests animals.

Tot i que la grip aviària i la salmonel·losis relacionada amb els rèptils són probablement els exemples més notoris, els primats també poden portar malalties transmissibles als humans com l'Hepatitis A, la tuberculosi i l'Herpes B i altres animals poden provocar dermatitis, laceracions per mossegades i transmetre fongs o àcars. Els óssos rentadors, per exemple són portadors d'un paràsit que pot resultar mortal per a les persones.

A més a més, alguns animals salvatges, per la seva naturalesa i característiques físiques poden causar danys greus a les persones o a altres animals.

3.- MEDI AMBIENT Y CONSERVACIÓ

La captura d'animals per a aquest negoci és una de les principals causes de la disminució de les espècies a la natura i un factor important en la pèrdua de la biodiversitat. Els mètodes de captura poden ser brutals (matar a la mare per capturar les cries, tècniques de paranys massius o bombes atordidores en el cas d'alguns peixos) i les repercussions en les poblacions salvatges poden ser devastadores.

Per exemple de 2002 a 2006, gairebé 1.000 Tortugues Egípcies en greu perill d'extinció van ser decomissades a la UE; aquesta quantitat suposa el 13% de la població total que s'estima en la natura.

El comerç de mascotes exòtiques representa una amenaça a les nostres espècies i hàbitats autòctons d'Europa quan els propietaris perden o abandonen deliberadament als animals a la natura. Quan les espècies exòtiques són capaces d'adaptar-se i criar, poden implicar una greu amenaça a la biodiversitat i inclús causar danys irreparables, ja que competeixen amb les espècies locals pels recursos, poden atacar la fauna autòctona, menjar-se els seus ous, etc.

En algunes espècies, buscant trets característics per exemple colors especials o rars, es fan servir mètodes de cria selectiva antinatural que afecta tant els animals per la consanguinitat que caracteritza aquesta cria com els ecosistemes per pol·lució genètica en cas d'abandonament o alliberament.

Exemples de fauna invasora:

- A Barcelona hi ha gairebé 3,000 cotorres argentines
- Al Vallès Oriental, per l'abandonament d'una porca vietnamita, ara es poden trobar híbrides de porc senglar amb porc vietnamita.
- El Delta de l'Ebre està invaït de cargols poma vessats a l'aigua des de les instal·lacions d'un comerciant d'animals exòtics. Només durant el cens se n'han extret 350,000 exemplars i es calcula que es trigarà un any i mig en acabar de retirar els exemplars que es puguin. Encara que ja és impossible la seva eradicació.
- Al Parc del Sud-Oest de Madrid hi viu una creixent població de óssos rentadors
- A Canàries hi ha 705 espècies exòtiques de invertebrats i 45 de vertebrats introduïdes.

4.- ECONOMÍA

S'estima que els danys a la indústria de la ramaderia provocats per brots de malalties que resulten del comerç de fauna salvatge ha costat centenars de milers de milions de dòlars a nivell global, per exemple amb el brot de grip aviar.

La retirada de Cargol poma que han invaït el Delta de l'Ebre, per exemple, costarà més de 6 milions d'euros a la Generalitat de Catalunya. La plaga de cotorres argentines també afecten l'economia local arrasant els horts de cultiu del Baix Llobregat.

El problema també afecta als cossos de l'autoritat que han de recollir denúncies i moure efectius per a retirar els animals amb les despeses que això comporta, a les administracions que s'han de fer càrrec de la recollida i reubicació d'aquests animals i a les entitats privades que finalment els acullen.

CENTRES RESCAT

Quan els animals es posen malats, es fan massa grans per a que els comprin de les botigues, o quan els propietaris es cansen d'ells, aquests solen acabar abandonats o en centres de recuperació privats que han d'assumir les conseqüències de la irresponsabilitat d'alguns ciutadans.

Encara que, en ser abandonats, molts animals moren agonitzant al no poder adaptar-se a les condicions climàtiques alienes a la seva natura, al no poder buscar ni trobar aliment, o atropellats etc. alguns tenen la oportunitat de ser rescatats.

Lamentablement, i tot i que son elles les que permeten la seva venda, les administracions no disposen de centres de rescat públics per aquests animals, i gairebé no hi ha protectores preparades per acollir aquest tipus d'animals

Per exemple, a Masquefa hi ha el Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya (CRARC-COMAM). Aquest centre és privat però té un conveni amb la Generalitat de Catalunya. Allí hi tenen més de 2,500 animals, el 75% son tortugues de Florida, i es troben saturats per lo que ja no poden acceptar animals de mans de particulars. La gran majoria dels animals que els arriben han de ser eutanasiats per falta d'espai i recursos. En un cap de setmana d'estiu poden entrar al CRARC unes 60 tortugues americanes.

La venda de tortugues de Florida son un greu problema, de fet fa uns anys se'n va prohibir la seva venda, però aquestes simplement van ser substituïdes per Tortugues de Califòrnia, gairebé idèntiques i que comporten els mateixos problemes d'invasió. Només a l'estany del parc de Diagonal Mar, membres de FAADA hem comptat uns 200 exemplars.

LEGISLACIÓ

La legislació relativa al comerç de fauna salvatge és poca, complexa i varia de país en país i d'espècie a espècie. Per exemple, Bèlgica ha aprovat un "l·listat positiu" que estableix quins animals sí es poden vendre i mantenir com mascotes. A Noruega, és il·legal mantenir rèptils i amfibis com mascotes sense un permís especial.

1.- ORDENANÇA SOBRE LA PROTECCIÓ, TINENÇA I VENDA D'ANIMALS (BARCELONA)

Article 27. Animals salvatges en captivitat potencialment perillosos

1. Està prohibida la tinença d'animals salvatges en captivitat potencialment perillosos.
2. Són animals salvatges en captivitat potencialment perillosos els que compleixen alguns dels següents requisits:
 - a) Els rèptils consistents en cocodrils, caimans, i ofidis verinosos i la resta de tots els que superin els 2 kg de pes actual o adult; els artròpods i peixos quina inoculació de verí necessiti l'hospitalització de l'agredit; i els mamífers que superin els 10 kg en l'estat adult.
 - b) Els animals que manifestin un caràcter marcadament agressiu o que hagin agredit a les persones o a altres animals i que aquesta potencial perillositat hagi estat apreciada mitjançant resolució de l'autoritat municipal competent en base a criteris objectius, bé d'ofici o després d'una notificació o denúncia, previ informe d'un veterinari, oficial o col·legiat, designat o habilitat per l'autoritat competent municipal.

Article 28. Animals salvatges en captivitat

1. La tinença permesa d'animals salvatges en captivitat fora dels establiments zoològics de fauna salvatge requerirà que les persones propietàries o posseïdores els tinguin en condicions de manteniment adequades per tal de proporcionar-los l'aliment, l'aigua, l'allotjament, les condicions ambientals i les cures necessàries per evitar que l'animal pateixi cap sofriment i per satisfer la seva salut i benestar, d'acord amb les necessitats pròpies de la seva espècie. En particular, s'hauran de complir les condicions establertes a l'annex d'aquesta Ordenança.
2. Així mateix, també les persones propietàries o posseïdores d'aquests animals hauran de mantenir-los en condicions de seguretat i d'higiene, amb total absència de molèsties i perills per a les persones, altres animals, les coses, les vies, els espais públics i el medi natural. En particular, és prohibit:
 - a) L'entrada d'animals salvatges en captivitat en tota mena de locals destinats a la fabricació, emmagatzematge, transport, manipulació o venda d'aliments, a les piscines públiques i als establiments de concurrència pública recreatius i de restauració.
 - b) Exhibir i passejar animals salvatges en captivitat a la via pública, als espais públics i als passadissos interiors dels establiments comercials col·lectius.
 - c) El trasllat d'animals salvatges en captivitat per mitjà del transport públic.
3. La persona posseïdora d'un animal salvatge no autòcton en captivitat ha de tenir subscripta una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil.
4. Els animals salvatges en captivitat estaran inscrits en el Registre censal municipal d'animals salvatges en captivitat que contindrà, com a mínim, les dades del propietari o posseïdor relatives al nom i cognoms, domicili, telèfon i DNI i les dades de l'animal relatives a l'espècie, la raça i, l'edat i el sexe si és fàcilment determinable, i el domicili habitual de l'animal.

Art 34. Animals Objecte de l'activitat Comercial

2. Només es podran vendre animals salvatges en captivitat que hagin estat criats en captivitat i que no siguin potencialment perillosos. Els animals salvatges només poden ser venuts si el Nucli zoològic del titular està sota el control del Comitè de Fauna Salvatge i Perillosa de la Generalitat de Catalunya i el destinatari de l'animal reuneix els requisits especificats en la legislació de la Comunitat de residència. A aquests efectes, serà necessària l'exhibició d'un certificat acreditatiu expedit per l'Administració competent.

8. Els establiments de venda que tinguin animals salvatges en captivitat hauran de col·locar un rètol en un lloc visible on hi consti que no s'aconsella la seva tinença degut als riscos per a la salut i per a la seguretat de les persones i que el manteniment en condicions no naturals per a la seva espècie els hi pot suposar patiment.

3. Dins de cada habitacle, ha d'existir un lloc adequat per a què els animals puguin amagar-se quan ho necessitin.

Article 46. Inspecció, Control i revisió

1. Totes les activitats regulades en aquesta Ordenança queden subjectes a l'acció inspectora de l'Ajuntament, la qual es podrà dur a terme, en qualsevol moment, sens perjudici de les accions específiques de control de les activitats i de revisió de les autoritzacions i de les llicències municipals.

4. El control periòdic de la tinença d'animals salvatges en captivitat es realitzarà anualment mitjançant la presentació d'una certificació tècnica, redactada i signada per un veterinari, relativa al compliment de les condicions higienicosanitàries, de seguretat i de benestar animal.

2.- DECRET LEGISLATIU 2/2008 PEL QUAL S'APROVA EL TEXT REFÒS DE LA LLEI DE PROTECCIÓ DELS ANIMALS (CATALUNYA)

Article 12.2 La persona posseïdora d'animals salvatges o d'animals de companyia exòtics la tinença dels quals és permesa i que, per les seves característiques, puguin causar danys a les persones, a altres animals, a les coses, a les vies i els espais públics o al medi natural ha de mantenir-los en captivitat de manera que es garanteixin les mesures de seguretat necessàries. Així mateix, no pot exhibir-los ni passejar-los per les vies i els espais públics i ha de tenir subscripta una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil.

Disposicions especials per als establiments que comercialitzen animals de companyia exòtics:

Els establiments que comercialitzen animals de companyia exòtics han de complir, a més dels requisits establerts per l'article 24, les disposicions següents:

a) El venedor o la venedora dels animals ha de conèixer el nom científic de cada espècie que comercialitza i la legislació aplicable a cadascuna, i ha d'informar el comprador o la compradora de la prohibició d'alliberar exemplars d'espècies no autòctones.

b) La factura de venda ha d'incloure, si escau, el número CITES, o el que determini la normativa europea, de cada exemplar venut.

c) Les informacions escrites a què fa referència l'article 24.1.f) han d'incloure les especificacions relatives a l'espècie de l'exemplar venut, la grandària d'adult i la possibilitat de transmissió de zoonosi.

Article 27

Fauna salvatge no autòctona

27.1 Les persones propietàries o posseïdores d'animals que pertanyen a les espècies de fauna salvatge no autòctona que es determinin per reglament han de tenir l'autorització prèvia del departament competent en matèria de medi ambient.

27.2 El Govern ha de determinar les espècies de fauna salvatge no autòctona que s'han d'inscriure en el Registre general d'animals de companyia per raons de protecció o seguretat de les persones o de protecció del medi ambient.

DISPOSICIÓ ADICIONAL—11 *Recollida d'animals exòtics*

11.1 El departament competent en matèria de medi ambient ha d'establir convenis amb els ens locals per fixar els termes en què aquests ens locals han de recollir i lliurar a centres especialitzats els animals exòtics abandonats o perduts.

11.2 Els ens locals poden concertar l'execució de la prestació dels serveis de recollida i lliurament a què fa referència l'apartat 1 amb les entitats o les empreses que disposin dels mitjans tècnics i personals adequats.

Totes aquestes condicions per la tinença d'animals salvatges exòtics son del tot insuficients. S'està treballant des de fa 2 anys en l'elaboració del Reglament que desplega i executa aquesta llei que hauria d'haver entrat en vigor el Juliol de 2004. Aquest reglament, en cas de incloure les aportacions que s'han inclòs per recomanació de la Fundació FAADA, establiria nombrosos requisits per la tinença i transaccions amb aquests animals i prohibiria la tinença de nombroses espècies de fauna exòtica.

3.- LLEI 50/ 1999 SOBRE EL RÉGIM JURÍDIC DE LA TINENÇA D'ANIMALS POTENCIALMENT PERILLOSOS (ESPANYA)

Article 2. Definició.

1. Amb caràcter genèric, es consideren animals potencialment perillosos tots els que, pertanyent a la fauna salvatge, sent utilitzats com a animals domèstics o de companyia, amb independència de la seva agressivitat, pertanyen a espècies o races que tinguin capacitat de causar la mort o lesions a les persones o a altres animals i danys a les coses.

Article 3. Llicència.

1. La tinença de qualsevol animals classificats com potencialment perillosos a l'empara d'aquesta Llei requerirà la prèvia obtenció d'una llicència administrativa, que serà atorgada per l'Ajuntament del municipi de residència del sol licitant, o, amb prèvia constància en aquest Ajuntament, per l'Ajuntament en el que es realitza l'activitat de comerç o ensinistrament, un cop verificat el compliment de, almenys, els següents requisits:

1. Ser major d'edat i no estar incapacitat per a proporcionar les cures necessàries a l'animal.
2. No haver estat condemnat per delictes d'homicidi, lesions, tortures, contra la llibertat o contra la integritat moral, la llibertat sexual i la salut pública, d'associació amb banda armada o de narcotràfic, així com absència de sancions per infraccions en matèria de tinença d'animals potencialment perillosos.

3. Certificat d'aptitud psicològica.

4. Acreditació d'haver formalitzat una assegurança de responsabilitat civil per danys a tercers que puguin ser causats pels seus animals, per la quantia mínima que es determini.

Article 5. Identificació.

Els propietaris, criadors o tenidors dels animals a què es refereix aquesta Llei tenen l'obligació d'identificar i registrar els mateixos [...]

4.- CODI PENAL

El Codi Penal no inclou cap referència concreta als animals salvatges en captivitat.

5.- ALTRES LEGISLACIONS

La Convenció sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades, CITES regula el comerç de 5.000 espècies de fauna que es troben en diferents graus de perill d'extinció. En aquest aspecte hi ha nombroses legislacions que regulen el comerç d'aquests animals i persegueixen el seu tràfic il·legal, però aquest conveni no estableix mesures de protecció dels animals.

Hi ha uns 7 milions d'espècies animals al món, el comerç de les quals no queda doncs, regulat per aquest conveni.

EXEMPLES DE CASOS REALS

- Oct 2006. Granollers. Detenidos por traficar con animales protegidos
- 2006. Un caimán mossega una persona a Collserola
- Gen 2007. SEPRONA decomisa 50 boas y serpientes peligrosas en un año
- Feb 2007. Barcelona. Venda il·legal de caimans a les parades de les Rambles
- Sep 2007. Barcelona. Un caimán en el Besós!
- Ago 2007. A Coruña. Una familia descubre una serpiente pitón de 2 m en el vàter de su casa.
- Feb 2008. Alicante. Canguro abandonado en Elda
- Jul 2008. Valladolid. Encontrada una iguana de más de 2 m en la calle.
- Des 2008. Valencia. Intervenido un león atado a una cadena en una discoteca
- Jun 2009. Lleida. Un vecino encuentra una falsa coral en una calle
- Jul 2009. Salou. Un hombre se pasea por el centro con un león salvaje
- Jul 2009. Alacant. Una serp al vàter
- Sep 2009. Valencia. Capturada una culebra bastarda venenosa de 1,5 m de la calle
- Sep 2009. Barcelona. Un ós rentador abandonat passa un mes a la gossera
- Oct 2009. Madrid. Capturan una serpiente de 1 metro de la calle
- Oct 2009. Ibiza. Un vecino encuentra una serpiente pitón en su terraza
- Des 2009. Cádiz. Perdida una leona en la A-92
- Gen 2010. Espanya. Ocho detenidos por traficar con tigres, leones y lobos ibéricos
- Feb 2010. Valencia. La Guardia Civil interviene 94 tortugas protegidas
- Feb 2010. Valencia. Un diputado guineano introducía monos con valija diplomática
- Abr 2010.- Sant Sebastià. Cuatro titís pigmeos sin papeles decomisados
- Jul 2010. Garrotxa: Encontrada una iguana de un metro en un bosque
- Jul 2010. Galicia. Una pitón de 1,5 m entra en un domicilio en Sada.
- Ago 2010. Barcelona. Una serpiente fugada causa el pánico de un vecino
- Sep 2010. Mataró. Agentes Rurales Capturan un mapache en un restaurante

EXEMPLES D'ESPÈCIES CONCRETES

PETITS MAMÍFERS

ERIÇO, ERIÇO AFRICÀ, *Atelerix albiventris*, Àfrica.

L'eriço és un dels petits mamífers en auge com a animal de companyia per la seva bellesa i aspecte eixerit. Això li ha suposat haver de viure en gàbies en lloc de poder gaudir de la llibertat. Totes les espècies d'eriço són principalment nocturnes, encara que algunes poden estar més actives de dia que unes altres. Dormen durant gran part del dia entre l'herba o en forats en la terra. Normalment caven caus per a protegir-se. Totes les espècies sofreixen èpoques de letargia, alguns hivernen a l'hivern i altres estiven a l'estiu, depenent de l'espècie, temperatura i abundància d'aliment. La seva dieta bàsica la componen insectes, i es completa amb cucs, petits rèptils i fins i tot ous, ratolins i fruits. Els eriçons emeten una àmplia gamma de sons amb els quals comunicar-se, des de grunys fins a forts xiscles. Com amb altres insectívors deu tenir-se presenti que l'eriço comú o de terra és una espècie beneficiosa per als nostres camps i boscos, pel paper que exerceix de control biològic d'insectes, cucs, llimacs, cargols i aranyes, per la qual cosa ha de ser una espècie a protegir en el seu hàbitat, no en la nostra llar.

XINXILLA, *Chinchilla Brevicaudata* Argentina, Xile, Bolívia i Perú.

La xinxilla és un petit mamífer que viu en caus o en esquerdes de roques. Viu en colònies amb altres individus i és un àgil saltador que pot arribar a saltar 1,5 metres. És un animal monògam i nocturn que en llibertat viu entorn dels 10 anys. Per a mantenir la suavitat de la seva pell i extreure l'oli que s'acumula en el seu pelatge, les xinxilles es banyen en pols o en cendres volcàniques. En estat salvatge estan en perill d'extinció. Els pocs individus que queden en llibertat es troben en la serralada andina, d'on són originàries (específicament d'Argentina, Xile, Bolívia i Perú). La xinxilla ha estat perseguida per l'ésser humà pel seu bell pelatge i ha estat caçada fins a pràcticament la seva extinció. Actualment es crien en captivitat per a la indústria pelletera.

OS RENTADOR, *Procyon* Amèrica

L'ós rentador és un petit mamífer que ha estat també víctima de la captivitat a causa de la seva gran bellesa. És un animal nocturn, amb agut sentit de l'olfacte que dorm de dia amagat en els buits dels arbres i posseeix grans habilitats trepadores i nedadores. Viu entorn dels 15 anys i és originari

d'Amèrica del Nord i Centre-Amèrica. D'un aspecte que pot resultar simpàtic, fins i tot tendre per als humans, i de mirada curiosa, podria semblar un bon animal de companyia, però mai no arribarà a ser domèstic. A causa de la falta d'espai que se li ofereix en captivitat sol mostrar el seu estrès mossegant i desenvolupa nombrosos problemes de salut. Aquest preciós animal és caçat indiscriminadament per a aprofitar la seva pell i comercialitzar la seva carn. A Espanya nombrosos exemplars de mapatxe han estat ja rescatats de situacions de maltractament o abandonó, i el nostre país no està preparat per a albergar aquest tipus d'animal. La seva llar és el seu hàbitat natural, no una gàbia.

COBAIA / CONILL D'ÍNDIES *Cavia Porcellus* Sud Amèrica

Els conills d'índies són petits mamífers originaris de Sud Amèrica. En la naturalesa, els conills d'índies, o cobais, són animals molt socials i viuen en grups familiars molt units. Per a aquests animals la companyia d'uns altres de la seva espècie és essencial. En el seu estat salvatge solen viure en esquerdes, entre l'herba o en roques i en caus cavats per altres animals o abandonades. Com que són presa d'espècies depredadores més grans, solen ser animals nerviosos que s'amaguen ràpidament quan s'espanten. Tenen la necessitat bàsica de pasturar en zones cobertes d'herba i necessiten estar prop de la seva zona de descans per a escapar de qualsevol perill. En captivitat solen tenir nombrosos problemes de salut, com el creixement excessiu de dents i ungles, infeccions respiratòries i estrès. Mantenir a un animal engabiats significa condemnar-lo per a la resta de la seva vida.

MAMÍFERS

PORC VIETNAMITA, *Sus Domesticus*, Àsia

Els porcs són éssers altament intel·ligents i socials que busquen la companyia d'uns altres. Contràriament a la creença popular que els considera bruts, solen utilitzar zones específiques i distintes per al bany, l'exploració i per a dormir, pel que necessiten molt espai. Passen la major part del dia explorant l'entorn, frotant (aixecant la terra amb el morro) i buscant aliment. Necessiten fer molt exercici per a evitar l'obesitat, el restrenyiment i per a evitar que les peülles els creixin a l'excés. Els porcs són molt mals termoreguladors, pel que els costa mantenir-se frescos a l'estiu i calents a l'hivern. En climes calents necessiten tolls amb aigua neta i refugi per a acollir-se del sol ja que són propensos a les cremades solars i a les insolacions. En temperatures més fredes els porcs han de tenir accés a un allotjament calent, sec, sense corrents d'aire i amb palla. Les races de porcs com els vietnamites viuen entorn als 10 anys, encara que alguns poden arribar als 25. El porc vietnamita és un animal exòtic i Espanya no disposa de cap centre de recuperació d'animals exòtics, pel que no hi ha lloc on situar a aquest tipus d'animal quan és abandonat o rescatat. FAADA ja ha acollit un exemplar maltractat.

PRIMATS

Cada any es comercialitzen a nivell mundial més de 40.000 primats. Són éssers altament intel·ligents, emocionalment complexos, que necessiten estar prop dels seus congèneres per a desenvolupar-se normalment i viuen de 10 a 60 anys, segons la seva espècie. Mantenir a un primat en captivitat significa crear un ésser mentalment trastornat. Aquests animals mai no s'adapten a una casa i molt sovint acaben mostrant comportaments estereotipats i auto-destructius per la frustració que els suposa viure en captivitat, o bé entren en profunda depressió. A mesura que els animals van creixent, fent-se més forts i més impredecibles, augmenten els problemes de comportament. Molts propietaris es cansen i tracten de modificar el seu caràcter a força d'encadenar-los, tancar-los en petites gàbies, arrencar-los dents i ungles per a evitar que esgarrapin i mosseguin, o bé venent-los, desestabilitzant encara més la seva personalitat. Els grans primats comprats capritxosament solen acabar els seus dies de mà en

mà o venuts a zoològics, circs, laboratoris d'experimentació o vivint encadenats en gàbies, utilitzats i humiliats per la indústria de la publicitat. Els centres de recuperació de primats tenen una llista de centenars d'animals per tot el país que necessiten ser rescatats de situacions de maltractament molt greus. Si realment respectem a aquests animals hem d'ajudar-los a viure en llibertat.

RÈPTILS

IGUANA *iguana iguana* Carib

El comerç de rèptils capturats del seu estat salvatge està duent a nombroses d'aquestes espècies a l'extinció. En conseqüència, aquestes captures provoquen un greu desequilibri en la biodiversitat dels hàbitats. Cada any es comercialitzen a nivell mundial uns 640,000 rèptils. Espanya és, després d'Alemanya, el segon país importador de rèptils de la UE. S'estima que en l'última dècada s'han importat a la UE més de 1,7 milions de rèptils pertanyents a espècies protegides. Atès que menys del 25% dels rèptils estan protegits, la quantitat total d'importacions pot fàcilment quadruplicar-se. A Espanya es venen més de 60,000 iguanes cada any i moltes d'elles són capturades en llibertat. En el seu hàbitat natural viuen principalment a més d'un metre d'altura en els arbres de boscos tropicals. Són animals que depenen d'un ambient calorós per a digerir el seu aliment i són estrictament herbívores. Les iguanes són animals molt sensibles i normalment no sobreviuen més d'un any en captivitat, en canvi, en llibertat, poden arribar a viure fins a 15 anys. La seva extrema bellesa les converteix en víctimes de la vanitat del ser humà que insisteix en tenir-les en captivitat a costa de la seva llibertat.

SERP

La majoria dels rèptils importats provenen de Sud Amèrica, Àfrica i Indonèsia. El comerç internacional i la captura de rèptils, a més de contribuir a la reducció de les poblacions salvatges, provoca la destrucció dels hàbitats i el sofriment individual dels animals implicats. Del transport i la captivitat de rèptils es deriven alts índexs de malalties i de mortalitat. Els rèptils no són animals amb els quals compartir la nostra llar, no han de mantenir-se en terraris o peixeres de vidre. En estat salvatge, mai no troben barreres transparents i són incapaces d'adaptar-se a elles. En captivitat és freqüent veure a aquests animals tractant d'escapar com mostra d'estrès i sovint presenten ferides facials pels cops que es donen contra el vidre. S'estima que la majoria de les serps moren a l'any de viure en captivitat. Extreure-les del seu hàbitat, representa interrompre la cadena tròfica, posant en perill a molts altres animals. Moltes espècies de serp estan en perill d'extinció a causa de les captures i a la seva utilització en la indústria pelletera per a fabricar cinturons, sabates, bosses i altres accessoris

TORTUGA

El comerç de tortugues està estrictament regulat en la UE tant per les implicacions que té sobre el benestar dels animals com per l'impacte que exerceix sobre la supervivència d'algunes espècies que ja es troben amenaçades d'extinció. Encara que la Convenció Internacional per al Comerç d'Espècies Amenaçades (CITES) reguli el comerç de certes espècies, encara es permet que desenes de milers d'aquests animals siguin atrapats en el seu estat salvatge. El transport de les tortugues als països de venda es realitza generalment en condicions precàries. Les tortugues no resisteixen bé els canvis de temperatura ni les condicions del viatge i moltes moren pel camí. Són animals que poden arribar a tenir unes dimensions considerables i poden viure moltes dècades, fins i tot fins a ser centenàries. Molts exemplars acaben morint víctimes de la captivitat o bé acaben abandonades en estanys, rius, llacs, boscos, etc. implicant un greu problema per a les espècies i l'hàbitat autòcton, ja que, en moltes ocasions són espècies invasores i voraces que desplacen i competeixen amb les espècies autòctones amenaçant la seva supervivència.

AUS EXÒTIQUES

GUACAMAI *Ara Ararauna*, Sud-Amèrica

Cada any es comercia a nivell mundial amb uns 4 milions d'aus exòtiques. La majoria d'espècies d'aus amenaçades d'extinció en el CITES

(Convenció Internacional per al Comerç d'Espècies Amenaçades), encara es capturen de la naturalesa. D'altra banda, existeix també un creixent nombre d'espècies d'aus les poblacions de les quals en captivitat arriben a excedir les seves poblacions en la naturalesa. En el seu estat natural, els guacamais viuen en grups grans i mantenen complexes relacions socials. Són éssers altament sociables i la seva intel·ligència pot ser comparada a la d'un nen de 4 anys. Formen llaços de parella permanents i passen la major part del temps empolainant-se mútuament o buscant aliment. Mantenir-los en captivitat els produeix estrès i depressió, arribant a desencadenar-los comportaments anormals com arrencar-se les plomes. La seva bellesa els converteix en un blanc important del comerç d'animals exòtics. La seva popularitat com animals de companyia, combinada amb la pèrdua de l'hàbitat, ha posat a aquestes grans aus a la vora de l'extinció.

PERIQUITO *Melopsittacus undulatus* Austràlia

El periquito és un au originària d'Austràlia que viu en la sabana i pertany a la família dels lloros. Es troba allà on hi hagi prats amb escassos arbres en les proximitats de l'aigua. Viatja en estols nòmades a la recerca d'aigua. En estat salvatge, aquests animals viuen en grans grups formats per centenars d'exemplars que recorren llargues distàncies a la recerca de menjar i aigua. El seu ambient favorit són els matolls, que els ofereixen menjar (llavors) i els arbres d'eucaliptus que els ofereixen refugi i llocs per a niar. Són aus monògames i raras vegades canvien de parella si un dels dos no mor. La varietat silvestre és la de color verd amb el cap groc, aquest color els permet camuflar-se entre la vegetació. L'ésser humà ha creat diferents colors de periquito que evidentment no sobreviuen en llibertat doncs, entre altres factors, els depredadors podrien localitzar-los amb massa facilitat. Es calcula que a Espanya hi ha vint milions de llars que tenen almenys un exemplar de periquito, evidentment tots viuen engabiats sense possibilitat de volar i gaudir de la seva més preuat tresor, la llibertat.

PEIXOS TROPICALS Esculls de coral Indipacífic

Més de 20 milions de peixos i al voltant de 10 milions d'altres formes de vida marina són atrapats cada any. Aquests peixos, mol·luscs, gambetes, anèmones i coralls, acaben les seves vides lluny del seu ambient natural, per a abastir peixeres domèstiques, aquaris públics, botigues de mascotes, vitrines de restaurants, etc. Aquest comerç d'escandaloses dimensions subministra espècies a aquaris marins situats principalment a Europa, Japó i Estats Units.

Segons les Nacions Unides, algunes de les més colorides i atractives espècies de peixos que naden en les aigües dels mars tropicals estan sent amenaçats per la voracitat dels afeccionats als aquaris. El comerç global d'espècies marines i alguns mètodes no sostenibles de captura representen un risc significatiu per a ecosistemes d'incalculable valor com els esculls de coral. Les espècies d'aquaris d'aigua dolça provenen en un 90 per cent de peixos criats en granges intensives, mentre que la majoria dels peixos d'aquaris d'aigua salada, són capturats en els seus hàbitats. Entre les pràctiques de captura s'utilitza l'impacte per explosió, en el qual mor tot allò proper a la mateixa, i la captura amb cianur en la qual instantàniament moren més del 90% dels peixos. Per cada peix capturat viu es destrueix un metre quadrat d'escull i el ric ecosistema relacionat amb ell.

Les espècies d'aquaris d'aigua dolça provenen en un 90 per cent de peixos criats en granges intensives, mentre que la majoria dels peixos d'aquaris d'aigua salada són capturats en els seus hàbitats. El Sud-est d'Àsia és la major font per a la comercialització, encara que un nombre cada vegada major d'espècies són extretes de diferents nacions insulars que es troben en l'Oceà Índic i el Pacífic. Una de les pràctiques de captura de peixos més destructiva que s'ha desenvolupat és l'ús d'explosius per a atordir als peixos. Amb l'impacte de l'explosió, mor tot allò que es troba proper als peixos. Altra tècnica, encara més utilitzada i destructiva, és la captura amb cianur, en la qual un bussejador escampa cianur per les esquerdes dels esculls, turmentant als peixos, que suren cap a la superfície on són recol·lectats. Per cada peix viu que es captura utilitzant cianur, es destrueix un metre quadrat d'escull i el ric ecosistema relacionat amb ell. S'estima que més del 90% dels peixos que es capturen amb cianur moren instantàniament o suren per a morir una estona més tard. Els sobrevivents són capturats i recobren la seva lucidesa una vegada que es troben en les seves bossetes de plàstic, usades per a prevenir baralles amb els seus veïns, o que es mengin mútuament. Molts no es recuperen dels efectes del cianur i uns altres moriran poc després de ser venuts pels seus efectes. A les Filipines hi ha uns 3000 pescadors que utilitzen el cianur, i que s'estima que han destruït fins a

ara prop d'un bilió de caps de coral. Els esculls d'aquest país es troben tan destrossats que ja no poden abastir la demanda. Per aquesta raó el comerç de peixos capturats amb cianur s'ha traslladat a Indonèsia, Sri Lanka, Maldives i part de Micronesia.

RESUM

El 30% del comerç d'espècies il·legals en el món passa per Espanya. Paral·lelament a l'augment de la demanda d'animals exòtics, creix el comerç il·legal d'aquestes espècies. És difícil estimar les seves proporcions, però es calcula que és, almenys, una quarta part del comerç total.

La captura d'animals per al comerç de mascotes exòtiques és una causa del declivi de les espècies i un factor considerable que incrementa la pèrdua de biodiversitat.

Molts dels animals atrapats del seu estat salvatge moren d'estrès i de malalties associades amb la captura i les diverses fases del procés del seu comerç. Aquells que sobreviuen, sovint sofreixen desatenció i l'abandonament.

Els animals exòtics poden introduir noves malalties transmissibles als humans (zoonosi).

El comerç d'espècies exòtiques també implica una amenaça a les espècies i l'hàbitat europeu ja que sovint s'escapen o abandonen aquests animals exòtics en la naturalesa. Si aquestes espècies exòtiques no nadiues són capaces d'adaptar-se i reproduir-se, poden significar una greu amenaça a la biodiversitat.

Les persones que adquireixen aquests animals no solen informar-se de les seves necessitats, que no són poques, ni senzilles ni barates. Els venedors d'animals exòtics molt poques vegades informen al comprador de les estrictes necessitats dels animals, de la cura que requereixen i de la possible transmissió de malalties. A més per cada animal exòtic que arriba a les botigues, 9 han mort pel camí.

Les malalties dels animals exòtics estan gairebé sempre motivades per una atenció inadequada o per un desconeixement total de les necessitats de l'animal.

Tancats en gàbies molts dels animals exòtics desenvolupen comportament anormal. Els moviments repetitius i estereotipats són un dels indicadors més importants de problemes de benestar a llarg termini. Els gèrbils, per exemple, solen gratar el terra de manera anormal, estereotipada, i els ocells se solen arrencar les plomes.

Sovint s'adquireixen les gàbies i terraris sense tenir en compte la grandària de l'animal quan acabi de créixer i aquests acaben en gàbies massa petites. Algunes gàbies d'aus no permeten als animals estendre les seves ales completament. Trobar veterinaris que entenguin d'aquest tipus d'animals és molt difícil i els tractaments que solen requerir aquests animals solen ser costosos.

Existeixen nombroses necessitats per a la supervivència i benestar dels animals exòtics, que impossibiliten que aquests animals puguin viure en captivitat: cal considerar factors, com ara l'adaptació a un clima determinat i diferent del nostre, difícils de reproduir en captivitat; requisits dietètics estrictes, canvis d'activitat estacionaris, timidesa davant els humans, distàncies de vol, alts nivells d'activitat (cavar, nedar, escalar), grandària de l'adult, perill per als humans...

La varietat d'espècies no domèstiques que algunes persones adquireixen és àmplia, des d'invertebrats com insectes, aràcnids i cargols, fins a peixos, amfibis, rèptils, aus i mamífers. Aquestes espècies tenen molts requisits per a garantir un mínim de benestar i cap llar no és capaç de satisfer-los.